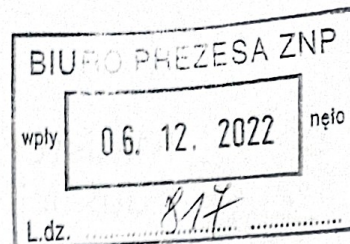

Minister Edukacji i Nauki

Przemysław Czarnek

DWST-WPZN.5014.293.2022.MB
Warszawa, 30 listopada 2022 r.

Pan
Krzysztof Baszczyński
Wiceprezes Zarządu Głównego
Związku Nauczycielstwa Polskiego

ZPE
✓

Biuro ZG ZNP – ZPE

ZPE/075/36/22
2022-12-06

Szanowny Panie Prezesie,

odpowiadając na pismo z dnia 8 listopada 2022 r. nr ZPE/075/36/22, przedstawiam następujące stanowisko.

Odnosząc się do kwestii podstawy prawnej zatrudnienia osoby rozpoczynającej pracę w szkole, uprzejmie informuję, że zgodnie z art. 10 ust. 2 *ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela* (Dz. U. z 2021 r. poz. 1762, z późn. zm.) stosunek pracy z osobą rozpoczynającą pracę w szkole, która:

- 1) nie posiada stopnia awansu zawodowego oraz
- 2) posiada wymagane kwalifikacje

- nawiązuje się na podstawie umowy o pracę na czas określony na 2 lata szkolne.

W myśl art. 94 *ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe* (Dz. U. z 2021 r. poz. 1082, z późn. zm.) rok szkolny we wszystkich szkołach i placówkach rozpoczyna się z dniem 1 września każdego roku, a kończy - z dniem 31 sierpnia następnego roku.

Czas trwania umowy zawieranej z ww. nauczycielem został określony w latach szkolnych - a nie kalendarzowych - w celu zapewnienia właściwej organizacji pracy szkoły. Dokonywanie ewentualnych zmian kadrowych w trakcie roku szkolnego w związku z upływem okresu, na jaki zawarto z nauczycielami umowy o pracę na czas określony, wpływałoby bowiem dezorganizująco na pracę szkoły i miało negatywny wpływ na proces nauczania. Dlatego też z osobą rozpoczynającą pracę w szkole, która nie posiada stopnia awansu zawodowego oraz posiada wymagane kwalifikacje, umowa o pracę powinna zostać zawarta do końca drugiego roku szkolnego, w którym ma ona świadczyć pracę, tj. do dnia 31 sierpnia, chyba że zaistnieją przesłanki uzasadniające zatrudnienie nauczyciela na krótszy okres, o których mowa w art. 10 ust. 7 *ustawy – Karta Nauczyciela*.

W przypadku rozpoczęcia przez nauczyciela pracy w szkole z dniem 1 września umowa o pracę będzie obejmowała pełne dwa lata szkolne. Natomiast w przypadku zatrudnienia ww. nauczyciela po dniu 1 września stosunek pracy nawiązuje się w terminie określonym w umowie, jako dzień rozpoczęcia pracy, zgodnie z art. 26 *Kodeksu pracy* art. 14 ust. 1 pkt 2 *ustawy – Karta Nauczyciela*. Jeżeli nauczyciel rozpoczyna pracę w trakcie roku szkolnego, umowa o pracę również powinna zostać zawarta do końca drugiego roku szkolnego, w którym nauczyciel ma świadczyć pracę, chyba że nauczyciel jest zatrudniany na podstawie art. 10 ust. 7 *ustawy – Karta Nauczyciela* (np. w przypadku rozpoczęcia przez nauczyciela pracy z dniem 25 października 2022 r. umowa o pracę powinna zostać zawarta od dnia 25 października 2022 r. do dnia 31 sierpnia 2024 r.).

W myśl art. 10 ust. 3a *ustawy – Karta Nauczyciela*, stosunek pracy z nauczycielem, który:

Minister Edukacji i Nauki

- 1) nie posiada stopnia awansu zawodowego oraz
- 2) posiada wymagane kwalifikacje, oraz
- 3) posiada co najmniej 2 lata pracy w szkole, oraz
- 4) posiada co najmniej dobrą ocenę pracy

- nawiązuje się na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony.
Jak wynika z powołanego przepisu, jednym z warunków zatrudnienia nauczyciela, który nie posiada stopnia awansu zawodowego, na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony, jest posiadanie co najmniej 2 lat pracy w szkole. Przepis ten nie wskazuje, że mają to być lata szkolne, a zatem przez lata pracy należy rozumieć lata kalendarzowe. W przypadku gdy umowa o pracę zawarta z nauczycielem na podstawie art. 10 ust. 2 ustawy – *Karta Nauczyciela* ulegnie rozwiązaniu z upływem okresu, na który została zawarta, a nauczyciel nie będzie jeszcze posiadał 2 lat pracy w szkole, dyrektor szkoły może po raz kolejny nawiązać stosunek pracy z tym nauczycielem na podstawie umowy o pracę na czas określony, na podstawie art. 10 ust. 2 ustawy – *Karta Nauczyciela*. Nawiązanie z nauczycielem stosunku pracy na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony nastąpi po spełnieniu wszystkich przesłanek określonych w art. 10 ust. 3a ustawy – *Karta Nauczyciela*.

Należy podkreślić, że przepisy ustawy – *Karta Nauczyciela* nie uzależniają możliwości odbywania przez nauczyciela przygotowania do zawodu nauczyciela od podstawy jego zatrudnienia oraz okresu, na jaki została zawarta umowa o pracę. Nie przewidują również, że przygotowanie do zawodu nauczyciela może być rozpoczęte wyłącznie z początkiem roku szkolnego, nie później jednak niż w ciągu 14 dni od dnia rozpoczęcia zajęć, jak to miało miejsce przed nowelizacją z dnia 5 sierpnia 2022 r. w przypadku rozpoczęcia odbywania stażu.

Tak więc nauczyciel nieposiadający stopnia awansu zawodowego, zatrudniony w wymiarze co najmniej ½ obowiązkowego wymiaru zajęć zgodnie z wymaganymi kwalifikacjami, rozpoczyna odbywanie przygotowania do zawodu nauczyciela także wówczas, gdy zostanie zatrudniony w szkole później niż w ciągu 14 dni od dnia rozpoczęcia zajęć w danym roku lub gdy zostanie zatrudniony na podstawie art. 10 ust. 7 ustawy – *Karta Nauczyciela* na okres krótszy niż rok.

Odnosząc się do kwestii przygotowania do zawodu osoby zatrudnionej na podstawie art. 10 ust. 3 ustawy – *Karta Nauczyciela*, uprzejmie wyjaśniam, że zgodnie z brzmieniem tego przepisu, w szczególnych przypadkach uzasadnionych potrzebami szkoły z osobą, o której mowa w ust. 2, legitymującą się wymaganym poziomem wykształcenia, lecz nieposiadającą przygotowania pedagogicznego, może być nawiązany stosunek pracy, o ile osoba ta zobowiąże się do uzyskania przygotowania pedagogicznego w trakcie pierwszego roku pracy w szkole. W przypadku gdy nauczyciel w trakcie pierwszego roku pracy w szkole nie uzyska przygotowania pedagogicznego, dyrektor szkoły rozwiązuje z nauczycielem umowę o pracę z końcem tego roku szkolnego bez wypowiedzenia. Dyrektor szkoły może nie rozwiązać umowy o pracę z nauczycielem, jeżeli nauczyciel nie uzyskał przygotowania pedagogicznego z przyczyn od niego niezależnych i zobowiąże się do uzyskania przygotowania pedagogicznego w trakcie drugiego roku pracy w szkole.

Należy zauważyć, że ustawodawca wskazując zakres podmiotowy przepisu art. 10 ust. 3 ustawy – *Karta Nauczyciela* odsyła do art. 10 ust. 2 tej ustawy, który dotyczy osoby rozpoczynającej pracę w szkole, która nie posiada stopnia awansu zawodowego oraz posiada wymagane kwalifikacje. Tak więc w przepisie art. 10 ust. 3 ustawy – *Karta Nauczyciela* zastosowano fikcję prawną polegającą na tym, że osoba rozpoczynająca pracę w szkole, która legitymuje się wymaganym poziomem wykształcenia, lecz nie posiada przygotowania pedagogicznego, traktowana jest na równi z nauczycielem posiadającym wymagane kwalifikacje.

Minister Edukacji i Nauki

Mając na uwadze powyższe, osoba zatrudniona na podstawie art. 10 ust. 3 *ustawy – Karta Nauczyciela* w wymiarze co najmniej $\frac{1}{2}$ obowiązkowego wymiaru zajęć, odbywa w okresie tego zatrudnienia przygotowanie do zawodu nauczyciela. Należy jednocześnie zauważyć, że nauczyciel ten powinien uzyskać przygotowanie pedagogiczne w trakcie pierwszego roku pracy w szkole, a jeżeli nie uzyska go w tym okresie z przyczyn od niego niezależnych – najpóźniej w trakcie drugiego roku pracy w szkole, o ile dyrektor szkoły nie rozwiąże z nim stosunku pracy z końcem pierwszego roku pracy w szkole. **Nauczyciel spełniający warunki określone w art. 9a ust. 2 *ustawy – Karta Nauczyciela* odbywa przygotowanie do zawodu od dnia nawiązania stosunku pracy w szkole. Taka sama zasada dotyczy nauczyciela zatrudnianego na podstawie art. 10 ust. 3 ww. ustawy.**

Jednocześnie uprzejmie informuję, że w dniu 4 listopada 2022 r. Sejm RP uchwalił *ustawę o zmianie ustawy – Prawo oświatowe oraz niektórych innych ustaw*, która zawiera m.in. nowelizację art. 9a ustawy – Karta Nauczyciela. Zgodnie z nowym brzmieniem ww. przepisu nauczyciel nieposiadający stopnia awansu zawodowego, zatrudniony w wymiarze co najmniej $\frac{1}{2}$ obowiązkowego wymiaru zajęć zgodnie z wymaganymi kwalifikacjami oraz nauczyciel zatrudniony w wymiarze co najmniej $\frac{1}{2}$ obowiązkowego wymiaru zajęć na podstawie art. 10 ust. 3, odbywają przygotowanie do zawodu nauczyciela w wymiarze, o którym mowa w art. 9ca ust. 1, 2 albo 4. Aktualnie, wymieniona ustawa jest przedmiotem prac Senatu RP.

W kwestii wątpliwości dotyczących oceny pracy nauczyciela, uprzejmie wyjaśniam, że na podstawie art. 6a ust. 1da – 1dc *ustawy – Karta Nauczyciela*, dyrektor szkoły dokonuje oceny pracy nauczyciela w drugim oraz ostatnim roku odbywania przygotowania do zawodu nauczyciela, a w przypadkach, o których mowa w art. 9fa ust. 11 i 13 oraz art. 9g ust. 7b – także w ostatnim roku odbywania dodatkowego przygotowania do zawodu nauczyciela. W przypadku rozwiązania lub wygaśnięcia stosunku pracy w trakcie odbywania przez nauczyciela przygotowania do zawodu nauczyciela lub dodatkowego przygotowania do zawodu nauczyciela dyrektor szkoły dokonuje oceny pracy nauczyciela za okres dotychczas odbytego przygotowania do zawodu nauczyciela lub dodatkowego przygotowania do zawodu nauczyciela, w terminie nie dłuższym niż 21 dni odpowiednio od dnia rozwiązania lub wygaśnięcia stosunku pracy. Jeżeli nauczyciel zmienił miejsce zatrudnienia:

- 1) w pierwszym lub drugim roku odbywania przygotowania do zawodu nauczyciela - ocenę tę uwzględnia się przy dokonywaniu oceny pracy w drugim roku odbywania przygotowania do zawodu nauczyciela;
- 2) po drugim roku odbywania przygotowania do zawodu nauczyciela - ocenę tę uwzględnia się przy dokonywaniu oceny pracy w ostatnim roku odbywania przygotowania do zawodu nauczyciela;
- 3) w okresie odbywania dodatkowego przygotowania do zawodu nauczyciela - ocenę tę uwzględnia się przy dokonywaniu oceny pracy w ostatnim roku odbywania dodatkowego przygotowania do zawodu nauczyciela.

W przypadku udzielenia nauczycielowi w trakcie odbywania przygotowania do zawodu nauczyciela lub dodatkowego przygotowania do zawodu nauczyciela urlopu bezpłatnego, o którym mowa w art. 17 ust. 2a, dyrektor szkoły dokonuje oceny pracy nauczyciela za okres dotychczas odbytego przygotowania do zawodu nauczyciela, w terminie nie dłuższym niż 21 dni od dnia zakończenia przez nauczyciela świadczenia pracy w tej szkole.

Natomiast w myśl art. 6a ust. 1dd - 1dh ww. ustawy, ocena pracy nauczyciela mianowanego, który zamierza ubiegać się o awans na stopień nauczyciela dyplomowanego, jest dokonywana na wniosek tego nauczyciela. Oceny tej dokonuje się za okres ostatnich 3 lat pracy przed dokonaniem tej oceny.

Minister Edukacji i Nauki

W przypadku rozwiązania lub wygaśnięcia stosunku pracy albo przeniesienia do innej szkoły nauczyciela mianowanego dyrektor szkoły dokonuje oceny pracy nauczyciela mianowanego, dotychczasowej pracy w tej szkole po uzyskaniu stopnia nauczyciela mianowanego, w terminie nie dłuższym niż 21 dni odpowiednio od dnia rozwiązania lub wygaśnięcia stosunku pracy albo przeniesienia do innej szkoły. Jeżeli nauczyciel mianowany zmienił miejsce zatrudnienia w okresie 3 lat przed dokonaniem oceny pracy związanej z ubieganiem się przez nauczyciela o stopień nauczyciela dyplomowanego, ocenę pracy z tego okresu z poprzedniego miejsca zatrudnienia uwzględnia się przy dokonywaniu oceny pracy z okresu 3 lat pracy. W przypadku udzielenia nauczycielowi mianowanemu urlopu bezpłatnego, o którym mowa w art. 17 ust. 2 lub 2a *ustawy - Karta Nauczyciela*, urlopowania go lub zwolnienia z obowiązku świadczenia pracy na podstawie ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych, dyrektor szkoły dokonuje oceny pracy nauczyciela za okres dotychczasowej pracy w tej szkole po uzyskaniu stopnia nauczyciela mianowanego, w terminie nie dłuższym niż 21 dni od dnia zakończenia przez nauczyciela świadczenia pracy w tej szkole.

Mając na uwadze powyższe, należy stwierdzić, że przepisy *ustawy - Karta Nauczyciela* gwarantują nauczycielom, zarówno początkującym, jak i mianowanym, uzyskanie oceny pracy w przypadku rozwiązania albo wygaśnięcia stosunku pracy, przeniesienia do innej szkoły, urlopowania w związku z objęciem stanowiska wymagającego kwalifikacji pedagogicznych albo skierowaniem do pracy w szkołach europejskich, urlopowania lub zwolnienia z obowiązku świadczenia pracy na podstawie ustawy o związkach zawodowych, **bez względu na czas trwania stosunku pracy.**

Natomiast odnosząc się do tezy o konieczności dokonania oceny pracy również w przypadku wygaśnięcia stosunku pracy z powodu śmierci nauczyciela należy wyjaśnić, że zdolność prawna osoby fizycznej ustaje wraz z jej śmiercią. W sferze stosunku pracy dotyczy to również pracowniczej zdolności prawnej (art. 63¹ § 1 *Kodeksu pracy*, w związku z art. 91c ust. 1 *ustawy - Karta Nauczyciela*). Stąd też w przypadku wygaśnięcia stosunku pracy nauczyciela z powodu jego śmierci nie dokonuje się oceny jego pracy, o której mowa w art. 6a ust. 1db i 1df *ustawy - Karta Nauczyciela*.

Odnosząc się do wątpliwości dotyczących składu komisji, o której mowa w art. 9fa ust. 5-7 *ustawy - Karta Nauczyciela*, powołanej przez dyrektora szkoły w ostatnim roku odbywania przygotowania do zawodu nauczyciela, uprzejmie informuję, że w skład tej komisji wchodzi:

- 1) dyrektor szkoły, jako przewodniczący komisji;
- 2) ekspert z listy ekspertów, o której mowa w art. 9g ust. 11, posiadający kwalifikacje z zakresu psychologii lub pedagogiki, w tym pedagogiki specjalnej, albo nauczyciel mianowany lub dyplomowany zatrudniony na stanowisku psychologa, pedagoga lub pedagoga specjalnego, w tej samej lub innej szkole;
- 3) doradca metodyczny albo nauczyciel-konsultant, albo przedstawiciel organu sprawującego nadzór pedagogiczny, albo nauczyciel dyplomowany, który naucza tego samego przedmiotu lub prowadzi ten sam rodzaj zajęć, zatrudniony w tej samej lub innej szkole.

Na wniosek nauczyciela w pracach komisji może brać również udział w charakterze obserwatora przedstawiciel związku zawodowego wskazanego w tym wniosku.

Dyrektor szkoły powołuje ww. komisję na podstawie *art. 9fa ust. 5 ustawy - Karta Nauczyciela*. Przepisy nie określają szczegółowo zasad udziału w komisji osób wchodzących w jej skład. W mojej ocenie, w tym zakresie możliwe jest przyjęcie rozwiązań dotychczas stosowanych w praktyce w przypadku udziału ekspertów w komisjach egzaminacyjnych i kwalifikacyjnych. Zgodnie z dotychczasową praktyką, organ powołujący komisję (egzaminacyjną lub kwalifikacyjną) w skład komisji powołuje ekspertów, którzy wyrażają na

Minister Edukacji i Nauki

to zgodę, a udział w komisji nie koliduje z ich obowiązkami wynikającymi ze stosunku pracy. Nadmieniam, że nauczyciele powoływani w skład komisji kwalifikacyjnej na stopień nauczyciela kontraktowego realizowali to zadanie w ramach wynagrodzenia wynikającego z ich stosunku pracy. Natomiast praca ekspertów wykonywana w ramach komisji egzaminacyjnych i kwalifikacyjnych jest realizowana na podstawie umów cywilnoprawnych. Obowiązujące przepisy nie określają stawek wynagrodzenia otrzymywanych przez ww. ekspertów za udział w pracach komisji. Zatem kwestie wynagrodzenia za udział eksperta lub nauczyciela z innej szkoły w komisji o której mowa w art. 9fa ust. 5 ww. ustawy pozostają w kompetencjach dyrektora szkoły.

Odnosząc się do wątpliwości dotyczących ścieżki awansu zawodowego nauczycieli mianowanych, uprzejmie informuję, iż zgodnie z art. 9ca ust. 6 i 7 pkt 1 *ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela*, nauczyciel mianowany może złożyć wniosek o podjęcie postępowania kwalifikacyjnego na stopień nauczyciela dyplomowanego po przepracowaniu w szkole co najmniej 5 lat i 9 miesięcy od dnia nadania stopnia nauczyciela mianowanego, a w przypadku nauczyciela mianowanego, który posiada stopień naukowy – po przepracowaniu w szkole co najmniej 4 lat i 9 miesięcy **od dnia nadania stopnia nauczyciela mianowanego**.

W myśl art. 9ca ust. 8 i 9 ww. ustawy, do okresów pracy w szkole, o których mowa w ust. 1, 2, 4, 6 i 7 tego artykułu, wlicza się okresy zatrudnienia w szkole, w wymiarze co najmniej $\frac{1}{2}$ obowiązkowego wymiaru zajęć zgodnie z wymaganymi kwalifikacjami. Do tych okresów nie wlicza się okresów nieobecności nauczyciela w pracy trwającej nieprzerwanie dłużej niż 30 dni, z wyjątkiem okresów urlopu wypoczynkowego.

Na podstawie art. 12 *ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. poz. 1730), nauczycielom, którzy stopień nauczyciela mianowanego uzyskali lub uzyskają według przepisów dotychczasowych i do dnia 1 września 2022 r. nie rozpoczęli stażu na stopień nauczyciela dyplomowanego, okres pracy w szkole, o którym mowa w art. 9ca ust. 6 albo 7 *ustawy – Karta Nauczyciela*, w brzmieniu nadanym ustawą nowelizującą, skraca się o:

- 1) 2 lata - jeżeli:
 - a) odbyli staż na stopień nauczyciela mianowanego w wymiarze, o którym mowa w art. 9c ust. 1 pkt 2 lub ust. 2 lub art. 9d ust. 9 *ustawy – Karta Nauczyciela*, w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 września 2022 r., albo
 - b) uzyskali przed dniem 1 września 2022 r. stopień nauczyciela mianowanego z mocy prawa na podstawie art. 9a ust. 4 lub 5 *ustawy – Karta Nauczyciela*, w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 września 2022 r., albo
 - c) uzyskali stopień nauczyciela mianowanego, będąc nauczycielem, o którym mowa w art. 9e ust. 3 *ustawy – Karta Nauczyciela*, w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 września 2022 r., po upływie 5 lat od dnia nadania stopnia nauczyciela kontraktowego;
- 2) rok - jeżeli odbyli staż na stopień nauczyciela mianowanego w wymiarze skróconym na podstawie art. 10 ust. 2 lub 3 albo uzyskali stopień nauczyciela mianowanego, będąc nauczycielem, o którym mowa w art. 9e ust. 3 *ustawy – Karta Nauczyciela*, w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 września 2022 r., po upływie 4 lat od dnia nadania stopnia nauczyciela kontraktowego.

Zgodnie z powyższym, nauczyciel mianowany, który pozostaje w zatrudnieniu w wymiarze co najmniej $\frac{1}{2}$ etatu zgodnie z kwalifikacjami i nie rozpoczął stażu przed 1 września 2022 r., może ubiegać się o stopień nauczyciela dyplomowanego po przepracowaniu w szkole (co do zasady) 3 lat i 9 miesięcy **od momentu uzyskania stopnia nauczyciela mianowanego**.

Minister Edukacji i Nauki

Powyższa zasada dotyczy również nauczyciela, którego staż na stopień nauczyciela dyplomowanego został przerwany albo który nie złożył wniosku o wszczęcie postępowania kwalifikacyjnego w okresie 3 lat od uzyskania pozytywnej oceny dorobku zawodowego.

Zgodnie z art. 9b ust. 1a *ustawy – Karta Nauczyciela*, warunkiem nadania nauczycielowi mianowanemu stopnia nauczyciela dyplomowanego jest:

- 1) spełnienie wymagań kwalifikacyjnych, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt 1 oraz w przepisach wydanych na podstawie art. 9 ust. 2 i 3;
- 2) przepracowanie w szkole okresu, o którym mowa w art. 9ca ust. 6 albo 7, a w przypadku nieuzyskania akceptacji komisji kwalifikacyjnej – także okresu, o którym mowa w art. 9g ust. 8;
- 3) posiadanie co najmniej bardzo dobrej oceny pracy uzyskanej w ostatnim roku pracy przed złożeniem wniosku o podjęcie postępowania kwalifikacyjnego;
- 4) uzyskanie akceptacji komisji kwalifikacyjnej, która na podstawie dokonanej analizy dorobku zawodowego nauczyciela i przeprowadzonej rozmowy sprawdza spełnianie przez nauczyciela wymagań dotyczących realizowania zadań lub podejmowania działań na rzecz oświaty oraz ich efektów, określonych w przepisach *rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 6 września 2022 r. w sprawie uzyskiwania stopni awansu zawodowego przez nauczycieli* (Dz. U. poz. 1914).

Nadmieniam, że zgodnie z art. 6a ust. 1dd i 1de *ustawy – Karta Nauczyciela*, ocena pracy nauczyciela mianowanego, który zamierza ubiegać się o awans na stopień nauczyciela dyplomowanego, jest dokonywana na wniosek tego nauczyciela; oceny pracy nauczyciela dokonuje się za okres ostatnich 3 lat pracy przed dokonaniem tej oceny. Trzeba przy tym zauważyć, że określenie „ostatnie 3 lata pracy” nie oznacza ostatnich trzech lat kalendarzowych tylko ostatnie 3 lata przepracowane przez nauczyciela.

Z wyrazami szacunku,

Z upoważnienia
Ministra Edukacji i Nauki
Dariusz Piontkowski
Sekretarz Stanu
/ – podpisano cyfrowo/